

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 351/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **JUDr. Štefana Dostála**, bývalého správcu úpadcu Poľnohospodárske družstvo Vrbovce, Robotnícka 79, Senica, IČO 34 048 545, zastúpeného JUDr. Jurajom Dragúnom, usadeným euroadvokátom, Pod hájkom 35, Skalica, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/6/2023 z 20. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a napokon základného práva vlastníť majetok na podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:
3. Sťažovateľ bol v konkurznom konaní správcom konkurznej podstaty úpadcu Poľnohospodárske družstvo Vrbovce (ďalej len „úpadca“), a to v období rokov 2000 až 2004. Následne bol správcom konkurznej podstaty úpadcu až do roku 2017 JUDr. Dušan Slanina.
4. Krajský súd v Bratislave výrokom rozvrhového uznesenia č. k. 7K/171/1999-1244 z 19. februára 2021 rozhodol o úhrade odmeny správcov konkurznej podstaty vo výške 43 627 eur tak, že sťažovateľovi priznal celkovú odmenu vo výške 34 901,60 eur (z toho bol sťažovateľovi vyplatený preddavok vo výške 22 449,38 eur, a teda mu bol priznaný na vyplatenie doplatok vo výške 12 452,22 eur) a správcovi JUDr. Slaninovi priznal celkovú odmenu vo výške 8 725,40 eur.

5. V dôsledku odvolania podaného správcom JUDr. Slaninom najvyšší súd uznesením č. k. 1 Obo/4/2021-1281 z 25. januára 2022 napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd vytkol krajskému súdu, že jediným kritériom na rozdelenie odmeny medzi dvoch správcov bolo hodnotenie celkového príjmu, ktorí jednotliví správcovia konkurznej podstaty zabezpečili v konkurznom konaní, pričom tieto príjmy nevyhodnocoval vo väzbe k pomeru doby činnosti jednotlivých správcov aj k rozsahu výdavkov, ktoré spolu s príjmami počas výkonu doby činnosti správcovia v konkurze vynaložili, ani vo vzťahu k iným úkonom, ktoré síce nemali priamu súvislosť so zabezpečením finančného príjmu do konkurznej podstaty, ale bezprostredne s činnosťou správcov súviseli a boli a museli byť vykonávané jednotlivými správcami počas konkurzného konania.

6. Po zrušení a vrátení veci krajský súd vyzval oboch správcov na vyjadrenie k veci. Následne krajský súd uznesením č. k. 7K/171/1999-1303 z 25. januára 2023 opätovne rozhodol o úhrade odmeny správcov konkurznej podstaty identicky ako v uznesení z 19. februára 2021.

7. Aj v poradí druhé uznesenie krajského súdu napadol odvolaním správca konkurznej podstaty JUDr. Dušan Slanina. Najvyšší súd o jeho odvolaní rozhodol napadnutým uznesením tak, že uznesenie krajského súdu č. k. 7K/171/1999-1303 z 25. januára 2023 zmenil správcovi konkurznej podstaty JUDr. Dušanovi Slaninovi určil odmenu vo výške 20 940,96 eur a sťažovateľovi doplatenie odmeny vo výške 236,66 eur.

8. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že *„Odvolací súd v zrušujúcom uznesení poukázal na kritériá, ktoré bol povinný súd prvej inštancie pri určovaní rozdelenia odmeny medzi správcov konkurznej podstaty aplikovať, a to najmä v bodoch 22 až 27 a 34 odôvodnenia, avšak jednoznačne treba konštatovať, že súd prvej inštancie porušil zákon, konkrétne ustanovenie § 391 ods. 2 CSP, keď neakceptoval vyslovený právny názor súdu vyššej inštancie, ktorým bol viazaný. Vzhľadom na skutočnosť, že neboli splnené zákonné kritériá § 389 ods. 1 a 2 CSP pre následné zrušenie napadnutého rozhodnutia, pristúpil odvolací súd k prejednaniu veci (k tomu v podrobnostiach odvolací súd odkazuje na nálezy ústavného súdu vo veciach sp. zn. III. ÚS 379/2017, III. ÚS 5/2018 a I. ÚS 227/2018), pričom pri rozhodnutí s poukazom na ustanovenie § 206 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. aplikoval na daný prípad vyhlášku č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní, a to ustanovenia § 6 a § 9 v znení neskorších predpisov.*

Odvolací súd dospel k záveru, že odmenu v celkovej výške 43 627 eur je potrebné rozdeliť medzi správcov konkurznej podstaty na základe nasledovných kritérií. Prvým kritériom je rozsah speňaženia majetku - príjem, ktorý pri výkone činnosti správca konkurznej podstaty speňažením majetku úpadcu zabezpečil ako príjem do konkurznej podstaty úpadcu, pričom JUDr. Slanina dosiahol celkový príjem zo speňaženia a iný príjem vo výške 15 143,82 eura, JUDr. Dostál dosiahol príjem vo výške 423 860,20 eura. Spolu príjem oboch správcov predstavuje v súčte sumu 439 004 eura - 100% príjmu do konkurznej podstaty úpadcu. Vychádzajúc z uvedených číselných zistení príjem JUDr. Slaninu do podstaty úpadcu bol 3,45% a JUDr. Dostála 96,55%. Pomer prvého kritéria je SKP Slanina 3,45%, SKP Dostál 96,55%.

Čo sa týka rozsahu správcovskej činnosti, JUDr. Slanina vykonával správcovskú činnosť od 16. decembra 2004 do októbra 2007 - do spracovania konečnej správy, v rozsahu 12 rokov

a 11 mesiacov, spolu 155 mesiacov, pričom ku dňu podania predošlého odvolania z 18. marca 2021 bol rozsah výkonu jeho správcovskej činnosti 246 mesiacov.

Odvolaací súd následne vychádzal z rozsahu výkonu správcovskej činnosti JUDr. Slaninu 155 mesiacov a priemerovoval jeho náklady v celkovej výške 75 249,19 eura na toto obdobie, čo predstavuje priemerný náklad 485 eur mesačne. JUDr. Dostál za obdobie výkonu správcovskej činnosti v rozsahu 51 mesiacov vyprodukoval náklady vo výške 266 934,60 eura, čo predstavuje mesačné náklady v priemere vo výške 5 234 eur. Pomerom priemerných mesačných nákladov JUDr. Slaninu (485 eur) a priemerných mesačných nákladov JUDr. Dostála (5 234 eur), odvolaací súd vypočítal percentuálny podiel jednotlivých správcov na nákladoch, ktorý v prípade JUDr. Slaninu predstavuje 8% a v prípade JUDr. Dostála 92%. Rovnaký pomer vychádza aj pri určovaní podielu nákladov vyčíslených ročne. Pri tomto druhom kritériu je pozitívom (narozdiel od prvého a tretieho kritéria) získanie najnižšieho percentuálneho podielu. Odvolaací súd konštatuje, že v konaní neboli spochybnené údaje týkajúce sa finančných čiastok, ktoré predstavujú príjem zo speňaženia majetku a iný príjem, ako aj finančné vyčíslenie nákladov vzniknutých pri výkone správcovskej činnosti jednotlivými správcami.

Tretím kritériom bola dĺžka trvania správcovskej činnosti, ktorú vykonával JUDr. Slanina do doby vypracovania konečnej správy (október 2017) v rozsahu 155 mesiacov. Odvolaací súd vychádzal z tohto údaja a neakceptoval dĺžku výkonu správcovskej činnosti JUDr. Slaninu vo vyššom rozsahu aj za obdobie do podania odvolania proti zrušenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Rozsah výkonu správcovskej činnosti, ktorú vykonával JUDr. Dostál, je 51 mesiacov. Vychádzajúc zo 100% 206 mesiacov (155 + 51 = 206) dĺžka výkonu správcovskej činnosti JUDr. Slaninu predstavuje 75% a JUDr. Dostála 25%.

Vychádzajúc z uvedených číselných percentuálnych zistení dospel odvolaací súd k záveru, že JUDr. Slanina v rámci prvého kritéria získal 3,45%, v rámci druhého kritéria 92% a v rámci tretieho kritéria 75%, spolu 170,45%, čiže celkovo v priemere (deleno 3) 56,82%. V prípade JUDr. Dostála predstavuje prvé kritérium 96,55%, druhé kritérium 8% a tretie kritérium 25%, spolu 129,55%, čo v priemere predstavuje 43,18%. Odvolaací súd teda konštatuje, že aplikáciou uvedených troch kritérií pre určenie spôsobu rozdelenia odmeny medzi správcov konkurznej podstaty dospel k percentuálnemu nároku JUDr. Slaninu na odmenu v rozsahu 56,83%, zaokrúhlene 57% a na druhej strane k percentuálnemu nároku JUDr. Dostála na odmenu v rozsahu zaokrúhlene 43%.“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ zastáva názor, že najvyšší súd v napadnutom uznesení v rozpore so svojim skorším názorom a pokynom pri rozdelení odmeny neaplikoval kritérium rozsahu konkrétnej činnosti správcu, a to rozsah právnych úkonov, podaní, činností, ktorých vykonanie bolo v konkurze relevantné a potrebné, a to za celý priebeh obdobia výkonu správcovskej činnosti. Sťažovateľ dôvodí: „Najvyšší súd Slovenskej republiky predmetné kritérium neaplikoval, napriek tomu, že v svojom predchádzajúcom rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky nepoužitie predmetného kritéria vyčítal Krajskému súdu v Bratislave a napriek tomu, že JUDr. Dostál špecifikoval rozsah úkonov, ktoré vykonal počas výkonu svojej správcovskej činnosti.“

10. V ďalšom sťažovateľ zdôrazňuje, že napriek tomu, že bol vo funkcii správcu konkurznej podstaty úpadcu nepomerne kratšie ako JUDr. Dušan Slanina, speňažil majetok v omnoho vyššej hodnote ako JUDr. Slanina.

11. Najvyšší súd sa podľa názoru sťažovateľa nevysporiadal so skutočnosťou, že sťažovateľ preukázal rozsah úkonov a JUDr. Slanina nie.

12. Napadnuté rozhodnutie podľa sťažovateľa neobsahuje náležité odôvodnenie, je arbitrárne a formalistické a v konečnom dôsledku spôsobilo porušenie právnej istoty, legitímne očakávanie a právo na odmenu za vykonanú prácu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že došlo k porušeniu jeho základných práv podľa ústavy, dohovoru a listiny napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd rozhodol o rozdelení odmeny pre správcov konkurznej podstaty úpadcu, a to najmä tým, že neprihliadol na kritérium rozsahu úkonov vykonaných správcami konkurznej podstaty úpadcu počas výkonu svojej správcovskej činnosti napriek tomu, že toto kritérium považoval v skoršom rozhodnutí za podstatné.

14. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu či zásahom všeobecných súdov je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávnych princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom boli alebo neboli dotknuté chránené práva alebo slobody fyzickej osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámca všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, I. ÚS 129/2015).

15. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení jasne, logicky a zrozumiteľne uviedol, ako dospel k svojmu rozhodnutiu o rozdelení odmeny medzi správcov konkurznej podstaty úpadcu, aké kritériá a akým spôsobom na vec aplikoval. Napokon ani sťažovateľ nerozporuje, že by predmetné kritériá v ich konkrétnom vyjadrení dotknutým odôvodnením neboli najvyšším súdom aplikované správne.

16. Najvyšší súd sa vôbec netají tým, že kritérium rozsahu úkonov neaplikoval, a jasne aj vysvetľuje prečo.

17. Najvyšší súd konštatuje, že správca konkurznej podstaty úpadcu JUDr. Slanina na základe výzvy krajského súdu nešpecifikoval na časovej osi konkrétne činnosti vykonávané počas viac ako 13 rokov výkonu správcovskej činnosti, neidentifikoval konkrétne podania, úkony a inú činnosť s preukázaním ich relevantnosti ani nenavrhol vykonanie konkrétnych dôkazov.

18. Pokiaľ ide o sťažovateľa, tento podľa názoru najvyššieho súdu špecifikoval činnosti, ktoré ako správca konkurznej podstaty úpadcu vykonal, iba čiastočne. Sťažovateľ uviedol len to, koľko bolo vypracovaných znaleckých posudkov, kúpnych zmlúv na predaj nehnuteľností, bytov, hnuiteľných vecí, pohľadávok a aká je celková suma, ktorú získal speňažením majetku v porovnaní so sumou, ktorú do podstaty získal JUDr. Slanina. Okrem uvedenia číselného počtu druhových úkonov ich však sťažovateľ nešpecifikoval, resp. neidentifikoval ani na časovej osi.

19. Na základe už uvedeného najvyšší súd uzavrel, že keďže obsahom súdneho spisu ani odôvodnenia rozhodnutia nebola špecifikácia všetkých úkonov, ktoré správcovia vykonal, ich konkretizácia, preukázanie ich relevantnosti, potrebnosti a časový sled vykonávania tejto činnosti, nemal odvolací súd z obsahu predloženého spisu podklady na aplikáciu kritéria rozsahu vykonaných úkonov, preto nemohlo byť toto kritérium zohľadňované pri rozdelení správcovskej odmeny.

20. Sťažovateľ túto časť argumentácie najvyššieho súdu vôbec nerozporuje, nevyvracia, že by bol na výzvu krajského súdu špecifikoval činnosti, ktoré ako správca konkurznej podstaty úpadcu vykonal úplne, a nie iba čiastočne, a teda ignoruje, že je táto časť odôvodnenia súčasťou napadnutého rozhodnutia (ide o postoj, akoby najvyšší súd bez akéhokoľvek vysvetlenia dané kritérium na vec neaplikoval).

21. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia aj v časti, z ktorej je zrejmé, prečo najvyšší súd neaplikoval kritérium rozsahu vykonaných úkonov, za ústavne akceptovateľné, a to o to viac, že sťažovateľ túto časť odôvodnenia nijako nespochybňuje. Aj v širšom kontexte je ústavná sťažnosť čírou polemikou na úrovni podústavného právneho predpisu a skutkových zistení, keď sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd vec „preriešil“ v jeho prospech, vystupujúc tak v pozícii ďalšieho opravného článku sústavy všeobecného súdnictva, čo ústavný súd vo svojej judikatúre dlhodobo a chronicky vysvetľuje s negatívnym výsledkom pre taký spôsob uplatňovania ochrany základných práv a slobôd v konaní o ústavnej sťažnosti.

22. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

23. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných najvyšším súdom arbitrárnosť ani nedostatok náležitého odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie sťažovateľom označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru, a preto musel postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2024

Libor Duľa
predseda senátu